

TÁRCA

Szócs Géza

Amerikai tragédia

E napokban a művelt Európa nem egy fia bizonyára megrendülten követi, hogy mi történik Amerikában, mely az öreg kontinens elfajzott gyermeke.

A megrázó, az elkésérítő, a felkavaró valójában nem is annyira az, hogy mi történik. Hanem az, hogy történik – annak ellenére, hogy. Annak dacára, hogy. Azzal együtt, hogy.

Annak ellenére, annak dacára és azzal együtt, hogy az Egyesült Államok nemcsak civilizációs, hanem kulturális értelemben is kétségtelen nagyhatalommá vált.

Mi következik ebből? Az, hogy nincs az a magas kultúra, amely kohéziós ereje lehetne egy szétesésre ítélt közösségnek. (És hogy az a közösség, amely szétesésre ítélt, nem igazi közösség.)

Talán a híres tégely, a *melting pot* volt lyukas valahol? Vagy nem a megfelelő hőfokon kavarták az ötvözetet?

Avagy lehet, hogy nem ismernek olyan klasszikus műveket, mint József Attila *A Dunánál* című költeménye?

Lehetséges, hogy a kultúra sem menti meg – sem az egyes embert, sem a közösséget? Sem a magányos lelket, sem a társadalmat vagy nemzetet?

Hiábavaló lett volna ilyen értelemben mindaz, amit Dreiser, Poe és Faulkner, Walt Whitman és Ginsberg, Melville és Hemingway írtak? Osceola, Csingacsguk, Tamás bátya és Martin Luther King? Pocahontas és a Kennedyk? New Orleansben a dzsessz és Klondike-ban Jack London aranyásói? Mark Twain és Gershwin? A Carnegie Hall, a Guggenheim, a Getty? Scarlett O'Hara és Woody Allen? A kosárlabda és a jégkorong, a baseball és az amerikai futball? Novellák, regények és drámák ezreiből,

filmek és versek tízezreiből, slágerek százazreiből nem született meg, nem kovácsolódott össze, nem szublimálódott ki a nagy amerikai mítosz?

Azt tudtuk, hogy nincs szovjet nemzet, meg jugoszláv, meg csehszlovák, meg keletnémet. De hogy amerikai sincs?!

Kik népesítik be most a 66-os utat, és merre tartanak?

